

## Posudek oponenta

Autor: **Monika Wernerová**

Název práce: **Srovnání volnočasových aktivit nabízených ze strany nestátních neziskových organizací v Českých Budějovicích z hlediska podpory integrace romských dětí na základních školách**

Oponent: Martina Kočerová

Autorka se ve své práci věnuje otázce vlivu volnočasových aktivit, nabízených základní školou a nestátními neziskovými organizacemi, na integraci romské minority do většinové společnosti.

Hodnocení práce Moniky Wernerové bylo provedeno na základě kritérií, která stanovuje Metodická pomůcka ke zpracování závěrečných prací z roku 2010.

Formální stránka práce:

Práce splňuje požadovaný rozsah pro diplomové práce. Text je formátován odpovídajícím způsobem, grafické zpracování nebrání přehlednosti nebo čitelnosti textu, přesto se v textu vyskytují drobné nedostatky (např. jednopísmenné spojky, předložky zůstávají na konci řádků; nevhodně zvolené zvýrazňování textu; občasné nezarovnání textu do bloku). Bibliografické citace neodpovídají zcela příslušné normě (např. nejednotný tvar odkazů; u některých odkazů na elektronické zdroje chybí WWW:, < >, tečky na konci odkazu a datum cit.; autor je uváděn plným jménem; *Tamtéž* je uváděno bez strany a na str. 20 stojí samostatně), tvar odkazů pod čarou odpovídá citacím přímým, ale v textu jsou převážně použity citace nepřímé; odkazy jsou dohledatelné. Přehlednost odkazů pod čarou by mohlo zvýšit používání zkrácených citací. Technická úroveň zpracování textu odpovídá požadované kvalitě. Přílohy nejsou číslovány římskými číslicemi. Abstrakt neodpovídá požadované kvalitě.

Jazyková stránka práce:

V textu se nevyskytují pravopisné chyby a jen ojedinělé gramatické, či stylistické chyby (např. chybějící čárka v textu; chybná pádová koncovka), což nesnižuje srozumitelnost textu. V textu jsou používány zkratky a dosti často bez předchozího vysvětlení (např. SaSM DDM, ŠVS, NNO), nicméně srozumitelnost textu je přesto zachována.

Obsahová stránka práce:

V úvodu autorka vymezuje cíl práce, kterým je zjištění využití volnočasových aktivit nabízených cílové skupině romských dětí ze strany NNO jako jedné z možností podpory jejich integrace. Úvod obsahuje jak zdůvodnění tématu práce, nastínění postupu řešení, tak základní zdroje, o které se opírá a popis struktury práce. V úvodu autorka také uvádí, že závěrem práce by mělo být zjištění, zda také NNO, mimo ZŠ, přispívají k integraci romských dětí na základních školách a dále doporučení, co je třeba ještě doplnit, nebo zlepšit, směrem ke vzájemné komunikaci základních škol a nestátních neziskových organizací. Vystává zde tedy otázka, zda autorka formulovala dva, vzájemně se doplňující, cíle, nebo již v úvodu je zřejmé, že autorka nedokázala sledovat formulovaný cíl a směřovat práci k jeho naplnění.

Struktura práce je zřejmá, odpovídá formulovanému cíli, kapitoly rozvíjí řešený problém, některé však ve zbytečně širokém kontextu, čímž dochází k tomu, že rozsah teoretické pasáže oproti části práce, kde je řešen empirický problém, je neúměrně velký. V teoretické pasáži se autorka zabývá vymezením pojmů integrace a inkluze, problematikou národnostních menšin a dále popisem konkrétních nestátních neziskových organizací. Současně věnuje pozornost celé řadě souvisejících oblastí, které nejsou pro řešený problém podstatné, nebo alespoň ne v takovém rozsahu. Autorka se také detailně věnuje popisu konkrétních nestátních neziskových organizací a jejich činností, což by odpovídalo sledování formulovaného cíle (využití volnočasových aktivit k integraci), kdyby ovšem autorka dále s tímto teoretickým základem pracovala, ale k tomu již nedochází. Neodráží se to ani v nastínění souvislostí mezi aktivitami a integrací, ve formulovaných výzkumných otázkách a nedochází ani ke srovnání těchto aktivit z hlediska podpory integrace, jak by odpovídalo tématu práce.

V části věnující se empirickému šetření autorka začíná tím, že formuluje cíl práce a dále výzkumné otázky. Škoda, že autorka nevěnovala pozornost také vymezení problému, kdy by došlo k jasnému propojení teoretické pasáže s touto částí práce, takto obě části práce působí odděleně. Zároveň by snad bylo možné vysledovat souvislosti, ze kterých autorka vycházela při formulování výzkumných otázek. Takto máme k dispozici pouze cíl práce, jehož formulace není zcela jednoznačná. Autorce jde o zjištění využití volnočasových aktivit nabízených cílové skupině romských dětí ze strany NNO, jako jedné z možností podpory integrace. Z formulace ale např. nevyplývá, kdo je tím, kdo má aktivity, které NNO nabízí využívat, zda jsou to romské děti, NNO, nebo někdo jiný. Není tedy zřejmé, na koho je výzkum zaměřen. Další otázky vystávají při formulování výzkumných otázek. Neboť není z vymezení cíle jednoznačné, co autorka sleduje pojmem *využití*, a tak není zřejmé, zda výzkumné otázky 1 a 2 směřují k naplnění cíle, když se ptají na to, zda nabízené aktivity přispívají k integraci a v jakém ohledu. Z formulace cíle také nevyplývá, o jakou integraci a kde jde, ale formulace výzkumných otázek 1 až 3 předpokládá, že pojem *integrace*, který autorka použila ve formulaci cíle, je totožný s integrací do vzdělávání (o tom

se autorka zmiňuje také na str. 14, ale k bližšímu propojení těchto částí nedochází). Otázka 3 je zároveň směřována na zjištění toho, jakými prostředky NNO k integraci přispívají, ale z cíle vyplývá, že těmito prostředky jsou volnočasové aktivity. Zdá se tedy, že tato otázka je zcela zbytečná, nebo šlo autorce o zjištění něčeho, co z formulace výzkumné otázky není zřejmé. Otázka 4 je pak směřována zcela mimo vymezený cíl práce.

Navazuje metodika výzkumného šetření, které by prospělo, kdyby jí autorka věnovala více pozornosti. Kapitola obsahuje popis a zdůvodnění zvolené strategie výzkumu, nicméně autorka zaměřuje pojmy *kvalitativní/kvantitativní*. Zdůvodnění volby kvalitativního výzkumu je pak postaveno na tom, že výstupem kvalitativního výzkumu by mělo být formulování nových hypotéz či teorií. Toto tvrzení je sice pravdivé, ale z cíle práce jasně vyplývá, že o formulaci nových hypotéz nejde a v závěru ani formulované nejsou. U výzkumného vzorku by bylo dobré podrobněji uvést, na základě jakých kritérií byl zvolen, jaký byl použit výběr a proč. Jak bylo již výše zmíněno, z cíle práce nevyplývá jednoznačně, na koho je výzkum orientován, teprve tedy z této kapitoly se dozvídáme, že autorka za cílovou skupinu považuje zaměstnance NNO a pedagogické pracovníky ZŠ. Autorka zde pojednává také o velikosti souboru, ale neuvádí důvody, proč byla zvolena právě tato velikost a poměr, nevysvětluje ani, proč nakonec došlo ke změně oproti původnímu záměru a zda to výzkum nějak ovlivnilo. Zmíněn je zde jeden soubor, ale v následujících kapitolách autorka pojednává o dvou souborech. Zda byl tedy výzkumný vzorek členěn na straty a smysl tohoto členění vysvětleno není. Zmíněná kapitola zahrnuje také popis výzkumné sondy. Práci by jistě prospělo, kdyby byla zařazena kapitola věnující se postupu řešení, kde by byla popsána příprava výzkumného nástroje, která by osvětlila souvislost jednotlivých otázek s výzkumnými otázkami a cílem práce. Vhodné by bylo uvést například, proč byly vypracovány dvě baterie otázek a komu byla která z nich kladena a pod. Autorka se také nezmiňuje o tom, zda a jak ověřila funkčnost výzkumného nástroje, nezařadila ani popis organizace sběru dat. Větší pozornost by si zasloužil i popis vyhodnocování dat. Z toho, co autorka uvádí není celá řada souvislostí patrná. Např. jsou zde uvedeny kategorie a to, že se k nim došlo na základě sjednocení odpovědí, ve kterých se shodovali respondenti obou cílových skupin, ale není zde uvedeno, jak bylo naloženo s odpověďmi, ve kterých se neshodovali. Není zdůvodněno, proč bylo žádoucí, aby se respondenti v odpovědích shodovali, nebo jak autorka dále pracovala s vytvořenými kategoriemi. Odpovědi na některé z nastíněných otázek je možné vysledovat z ukázky rozhovoru, který je součástí přílohy, ale ve zmíněné kapitole není na tuto přílohu ani odkázáno. Následuje kapitola, v níž jsou prezentovány výsledky výzkumu a na ně navazuje jejich interpretace, která je ovšem spíše shrnutím výsledků, než skutečnou interpretací. Autorka se ani nepokouší o interpretaci vzhledem k výzkumným cílům a cíli práce. Na závěr autorka formuluje hypotézy, ovšem tyto formulace naprosto neodpovídají nárokům na formulaci hypotéz (např. nevyjadřují vztah mezi proměnnými, jsou nejednoznačné, nejsou

ověřitelné). Spíše, než o hypotézy, jde o formulování výsledků výzkumu, které ovšem nekorespondují s výzkumnými otázkami, cílem a dokonce ani s tématem práce. Celkově tedy můžeme říci, že cíl práce nebyl naplněn.

Teoretická pasáž je pouhou, byť poměrně zdařilou, kompilací zvolených zdrojů, občas jde i na rovinu interpretací, shrnutí a vzájemného porovnání, struktura práce rozvíjí řešený problém, nicméně k propojení jednotlivých částí práce spíše nedochází. Autorka však nedokázala teoretickou přípravu využít a aplikovat na zvolený problém, což se projevuje i v případě zvolené metody výzkumu. Je škoda, že na místo formulování hypotéz autorka nevyužila empirické šetření a jeho výsledky např. k navržení metodiky práce s romskými dětmi ve volném čase, s využitím prvků posilujících jejich integraci, jejíž platnost by pak bylo možné v praxi ověřit.

Celkové zhodnocení práce:

Práce vykazuje formální nedostatky, zároveň je problematický i její obsah, proto doporučuji práci hodnotit klasifikačním stupněm dobře.

11.5. 2013

Mgr. Martina Kočerová

oponent

